

PROFILAKTIKA INSPEKTORINING BANDLIGI TA'MINLANMAGAN YOSHLARNI ANIQLASH VA ULAR BILAN ISHLASH FAOLIYATI

Matamonova Oygul Omonjon qizi

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi

3-bosqich 308-guruh kursanti

Annotatsiya: Ushbu maqola orqali Profilaktika inspektorining bandligi ta'minlanmagan yoshlarni aniqlash va ular bilan ishlash faoliyatining o'ziga xosligi ushbu turdagi huquqbuzarlikning sodir etilish sabablari va ularga imkon berayotgan shart sharoitlar hamda profilaktika inspektorining bandligi ta'minlanmagan yoshlarni aniqlash sohasidagi huquqbuzarlik faoliyati yoritilib mamlakatimizda ushbu huquqbuzarliklarni oldini olishga qaratilgan chora tadbirlar ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: huquqbuzarlik, bandligi ta'minlanmagan yoshlar, huquqbuzarliklarni oldini olish, profilaktika.

Аннотация: Посредством данной статьи раскрываются сущность экологических правонарушений при предупреждении преступлений, причины возникновения данного вида преступлений и условия, сделавшие их возможными, а также деятельность инспектора по профилактике преступлений в сфере экологии. выделены и показаны меры, направленные на предотвращение этого преступления в нашей стране.

O'zbekistonda aholi bandligini ta'minlashning xalqaro prinsiplaridan kelib chiqqan holda "Kuchli davlatdan — kuchli fuqarolik jamiyati sari" tamoyiliga asoslangan demokratik islohotlar bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda, ijtimoiy va iqtisodiy muammolarni hal qilish uchun zarur chora tadbirlar ko'rilmoqda. Bu borada davlat organlari jamoat birlashmalari fuqarolik jamiyati institutlari va fuqarolarning say harakatlarini uyg'unlashtirishga alohida ahamiyat berilmoqda.

Profilaktika inspektorining bandligi ta'minlanmagan yoshlar bilan ishlash faoliyatining asosiy vazifalari jamiyatda yoshlar bandligini ta'minlash orqali huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish huquqbuzarlikni sodir etilish sabablarini va ularga imkon berayotgan shart sharoitlarni aniqlash o'rganish va bartaraf etish chora tadbirlarini ko'rishdan iborat. Mamlakatimizda ushbu jarayonni tashkil etish ko'lamidan kelib chiqqan holda mazkur vazifalarni yanada kengaytirish borasida keng qamrovli ishlar amalga oshirilmoqda. Hozirgi murakkab va tahlikali zamonda jadal o'zgarib borayotgan davr bilan hamnafas yashash, qo'lga kiritgan yutuqlar bilan chegaralanmasdan, xotirjamlik va havolanish kayfiyatiga berilmasligimiz, yangi marralar sari intilishimiz, doimo izlanib yashashimiz, taraqqiyot va yangilanish yo'lidan izchillik bilan yanada ilgarilab borishimiz zarur. Shu ma'noda aytish mumkinki, erishilgan yutuqlar bilan birga hali bandligi ta'minlanmagan yoshlar

oʻrtasida huquqbuzarliklar profilaktikasi samaradorligini oshirish borasida oʻz yechimini kutayotgan muhim masalalar ham mavjud. Yoshlarni ish bilan taʼminlash ularni bandligi sohasida huquqbuzarlik profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashish borasidagi chora-tadbirlarning aniq manzilga yoʻnaltirilmaganligi va ularga kompleks yondashilmayotganligi shuningdek huquqbuzarlikning tizimli ravishda sodir etilishiga doir sabab va shart-sharoitlarni aniqlash va ularni bartaraf etish boʻyicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish samaradorligi mavjud emasligi kutilayotgan natijalar bermayapti.

Jamiyatda yoshlar oʻrtasida jinoyatchilik salmogʻi keskin oshmoqda. Bandligi taʼminlanmagan yoshlar oʻrtasida huquqbuzarliklar profilaktikasini tashkiliy-huquqiy tartibga solish sohasida yuzaga kelayotgan muammo va kamchiliklarni bartaraf etish, uning ilmiy-nazariy asoslarini yanada boyitishga qaratilgan tavsiyalar ishlab chiqish zarurati shular jumlasidandir. Dunyo hamjamiyati jinoyatchilikka qarshi kurashning oʻziga xos boʻlgan samarali siyosatini tatbiq etish haqida qaygʻurmoqda. Bu borada shaxs, uning huquq va erkinliklarini, jamiyat va davlat manfaatlarini, mulkni, tabiiy muhitni, tinchlik hamda insoniyat xavfsizligini jinoiy tajovuzlardan himoyalash, shuningdek huquqbuzarliklar profilaktikasining zamonaviy va samarali tizimini yoʻlga qoʻyish muammolari tobora global va dolzarb ahamiyat kasb etib bormoqda. Yoshlar oʻrtasida nazoratsizlikni oldini olish va huquqbuzarliklar profilaktikasi samaradorligini oshirish borasidagi xorijiy davlatlar toʻplagan tajribani oʻrganish asosida huquqbuzarliklarning barvaqt oldini olishning taʼsirchan tizimini yaratish, jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish, yoshlar bilan olib boriladigan profilaktik ishlarni muvofiqlashtirish, ularni bandligi taʼminlashning zamonaviy tashkiliy-huquqiy mexanizmlarini joriy etish muammolarining ilmiy yechimlarini topish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Shu nuqtai nazardan rivojlangan davlatlar amaliyotini oʻrganish hamda uning natijalarini milliy tizimga tatbiq etish tadqiqot ishidan koʻzlangan birlamchi vazifa hisoblanadi. Shuningdek, yoshlar daftariga keladigan boʻlsak, yoshlar daftari bu har bir sektor xududi kesimida istiqomat qilayotgan, 18 yoshga toʻlgan 30 yoshdan oshmagan ishsiz yoshlarning manzilli roʻyxati qad etiladigan elektron dastur hisoblanib, yoshlar daftarini sektor kotibi va yoshlar ishlari agentligining tuman boʻlimi boshligʻi tomonidan yuritiladi. Ushbu daftarga yoshi, jinsi, kasbga layoqati boʻyicha: bitiruvchi yoshlar, hozirda ishsiz boʻlgan yoshlar, ishga muxtoj nogiron yoshlar, xorijdan qaytgan yoshlar, JIEMdan ozod etilgan yoshlar, xarbiy-xizmatdan qaytgan yoshlar kiritiladi. Zero, kriminologik tadqiqotlardan maʼlum boʻlishicha, oldini olish choralarini yaxshilash bilan har oʻnta jinoyatning yettitasini oldini olishga erishish mumkin. Taʼkidlash joizki, bandligi taʼminlanmagan yoshlar oʻrtasida huquqbuzarliklarga barham berish emas, balki ularning barvaqt oldini olish, sodir etilish koʻrsatkichlarini imkon qadar eng past miqdorgacha kamaytirish real maqsad hisoblanadi. Chunki huquqbuzarliklar – jamiyat rivojining har qanday

bosqichida mavjud bo'lgan ijtimoiy xavfli, ijtimoiy-huquqiy hodisa. Shu bois insoniyat rivojining ma'lum bir bosqichida huquqbuzarliklar butunlay yo'q bo'ladi, deb aytish mumkin emas so'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning «Endilikda ichki ishlar, prokuratura, yoshlar ittifoqi, Xotin-qizlar qo'mitasi, mahalla hamda boshqa davlat va nodavlat tashkilotlar jinoyatchilik va huquqbuzarlik uchun omil bo'layotgan ishsizlik, giyohvandlik, qarovsizlik, oilaviy nizolar va shu kabi boshqa illatlarning vaqtida oldini olish choralarini ko'rishi zarur. Shuningdek, umumiylikdan qochish, buning uchun yagona maqsad sari intilib, hamkorlikda faoliyat olib borish, har bir muammoga aniq reja asosida yondashishi lozim» mazmunidagi g'oyaviy qarashlari bandligi ta'minlanmagan yoshlar o'rtasida huquqbuzarliklar profilaktikasi bo'yicha idoralararo dasturlarni manzillilik, sohaviy ixtisoslashuv, hududiy va boshqa o'ziga xos xususiyatlarni inobatga olgan holda ishlab chiqish va amalga oshirishning tizimli yo'lga qo'yilishini ta'minladi. Natijada, bandligi ta'minlanmagan yoshlarning ijtimoiy muammolarini hal etish samaradorligi oshirildi. Xususan, ularning bandligini ta'minlash, ijtimoiy-foydali faoliyatga jalb etish va bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish borasidagi ishlar faollashtirildi. Bu borada profilaktika inspektori lavozimiga tayinlanadigan shaxslarga qo'yiladigan talablar kuchaytirildi. Ular uchun munosib ish sharoitlarini yaratish bo'yicha zarur choralar amalga oshirildi. Bu esa o'z navbatida, ular zimmasiga yuklatilgan majburiyatlarning talab darajada bajarilishi uchun shaxsiy javobgarligini jiddiy kuchaytirishni taqozo etadi. Zotan, Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganlaridek, «Biz profilaktika inspektorlarining yashashi va ishlashi uchun barcha sharoitlarni yaratib berdik. Endi ularning salohiyatini, mahalla fuqarolar yig'ini bilan hamkorligini kuchaytirish zarur. Bundan keyin mahallalardagi profilaktika inspektori lavozimiga tanlov asosida uch nafar eng professional xodimdan bittasi saralab olinadi. Shunday qilsak, ular o'rtasida raqobat kuchayadi, odamlarning tinchligi va osoyishtaligini ta'minlaydigan chinakam samarali tizim yaratiladi»

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi yangi taxrirdagi Kontitutsiyasi
2. Sh.M.Mirziyoyev Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi // Xalq so'zi. – 2016. – 7 dekabr.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoyevning O'zbekiston yoshlariga bayram tabrigi <https://uza.uz/posts/57521>
4. Ismoilov T.I. O'zbekistonda bandligi ta'minlanmagan yoshlarning ijtimoiy faolligi [monografiya]. –T., 2021
5. Sh.M. Mirziyoyev. Konstitutsiya erkin va farovon xalqimiz mamlakatimizni yanada taraqqiy ettirishning mustahkam poydevordir. – Toshkent. «O'zbekiston» NMIU, 2018. – 64 b.